

студентів під час фізичного виховання мають функцію, яка є утворювальною; ця функція забезпечує широкий діапазон пристосувальних рухових здібностей як основи розвитку теорії керування руховою активністю.

Аналіз останніх досліджень та публікацій полягає у розробці нових форм курування руховою активністю студентів під час занять фізичною культурою.

Література

1. Гвишиани Д.М. Организация и управление. – Изд. 3-е, перераб.- М.: Изд-во Моск. гос. техн. ун-та им. Н.Э.Баумана, 1998. – 332 с.
2. Жолдак В.И., Зуев В.Н. Управление в сфере физической культуры и спорта. 2-е изд. – Тюмень: Вектор-Бук, 2002. – 320 с.
3. Рыбковский А.Г. Управление двигательной активностью. Донецк, Дон ГУ, 1998. – 300 с.

References

1. Gvishiani D. (1998) Organizatsia i upravlenie. – Izd. 3 – e, pererab.- M.: Izd – vo Mosk. gos. tekhn. un – ta im. N. E. Baumana – 332 s.
2. Zholdak V., Zuev V. (2002) Upravlenie v sfere fisicheskoi kul'tury i sporta. 2 – e izd. – Tumen': Vektor – Buk, – 320 s.
3. Rybkovskii A. (1998) Upravlenie dvigatel'noi aktivnost'yu. Donetsk, DonGU, – 300 s.
4. Baj-Korpak J. (2010) Aktywnosc fizyczna wybranych grup społeczno-zawodowych (wszkolnictwie) / J. Baj-Korpak, A. Soroka, F. Korpak // Czlowiek i Zdrowia. – Nr 1 (IV). – S. 152–161.
5. Bergier J. (2010) Aktywnosc fizyczna pielęgniarek z uwzględnieniem ich wieku (Physical activity of nurses with consideration of their age) / J. Bergier, B. Bergier, A. Soroka, Z. Kubinska // Med Ogólna. – 16 (XLV). – S. 595–605.
6. Bergier J. (2012) Physical activity and sedentary lifestyle of female students from Ukraine / J. Bergier, B. Bergier, A. Tsos // Human and health. – Issue 2. – Vol. VI. – S. 131–137.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2020.8(128).37

Саїнчук М.М.

кандидат наук з фізичного виховання та спорту

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського

Саїнчук А.М.

кандидат наук з фізичного виховання та спорту

Національний університет фізичного виховання і спорту України

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ВЕКТОР ЦІННІСНОГО ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

В Україні вектор ціннісного цілепокладання фізичної культури та спорту задається державою. Різноманітні закони, концепції, стратегії кодифікують напрям та цілі розвитку галузі фізичної культури і спорту. Проаналізовано три «Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту» та дві стратегії розвитку фізичної культури/фізичного виховання. Встановлено, що «Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту» 2007-2011 та 2012-2016 років мали виражено спортифіковане цілепокладання, тоді як «Концепція ... до 2020 року» більш розсіяна в цілях і в ній домінує оздоровчо-громадянське цілепокладання. Спорт в меті Концепції до 2020 р. не згадується, однак цілерозгортання показує, все таки, спортивний вектор. Виявлено, що цілепокладання останніх державних стратегій розвитку фізичної культури представляється в оздоровчому дискурсі, а от цілерозгортання – спортивно-масове та на спорт високих досягнень. Український державний вектор ціннісного цілепокладання фізичної культури та спорту показує амбівалентність: теоретичний дискурс, відповідає світовим тенденціям, які сфокусовані на фізичному здоров'ї та благополуччі громадян, а система, сформована в СРСР, все зводить до спорту і змагань.

Ключові слова: арете, стейкхолдери, Міжнародна Хартія, цілерозгортання, спортифікація.

Саїнчук Н. Н., Саїнчук А. М. Украинский государственный вектор ценностного целеполагания физической культуры и спорта. В Украине вектор ценностного целеполагания физической культуры и спорта задается государством. Различные законы, концепции, стратегии кодифицируют направление и цели развития отрасли физической культуры и спорта. Проанализированы три «Концепции Общегосударственной целевой социальной программы развития физической культуры и спорта» и две стратегии развития физической культуры/физического воспитания. Установлено, что «Концепции Общегосударственной целевой социальной программы развития физической культуры и спорта» 2007-2011 и 2012-2016 годов имели выражено спортизированное целеполагание, тогда как «Концепция ... до 2020 года» более рассеяна в целях и в ней доминирует оздоровительно-гражданское целеполагание. Спорт в целях Концепции до 2020 г. не упоминается, однако целеразвертывание показывает, все же, спортивный вектор. Выявлено, что целеполагание государственных стратегий развития физической культуры представляется в оздоровительном дискурсе, а вот целеразвертывание – спортивно-массовое и на спорт высоких достижений. Украинский государственный вектор ценностного целеполагания физической культуры и спорта показывает амбивалентность: теоретический дискурс, соответствует мировым тенденциям, сфокусированы на физическом здоровье и благополучии граждан, а система, сформированная в СССР, все сводит к спорту и соревнованиям.

Ключевые слова: арете, стейкхолдери, Международная Хартия, целеразвертывание, спортификация.

Sainchuk M.M., Sainchuk A.M. Ukrainian state vector of value goal setting of physical culture and sports. Value vector of goal setting of physical culture and sports set by the state in Ukraine. Various laws, concepts, strategies codify the direction and development goals of physical culture and sports. Three "National Targeted Social Program Concepts of the Physical Culture and Sport Development" and two development strategies of physical culture/physical education was analysed by this article. It found that the "National Targeted Social Program Concepts of the Physical Culture and Sport Development" 2007-2011 and 2012-2016 had clear sports goals, while the "Concept ... until 2020" had more scattered goals, and this mainly concerns of the health protection and civic goals. In the goal of the Concept until 2020 sport are not mention, but the goal-deployment still shows a sports vector. It is revealed that the goal-setting of the latest state strategies for the development of physical culture is represented in the health discourse, but the goal-setting is sports-mass and high-achievement sports. The Ukrainian state vector of the value goal of physical culture and sports shows ambivalence: theoretical discourse corresponds to world trends focused on the physical health and well-being of citizens, and the system formed in the USSR reduces everything to sports and competitions.

Keywords: *arête, stakeholders, International Charter, goal deployment, sportification.*

Постановка проблеми. В Україні так історично склалось, що більшість важливих соціальних інституцій регулюються виключно державою. Радянський бекграунд – це все у сфері інтересу держави, тотальний контроль і управління/диктат всього і вся. Демократія, на відміну від авторитаризму бодай у своїй ідеї, ґрунтується на пошуку компромісів, баланс інтересів різних зацікавлених сторін (стейкхолдерів). Візії та цілепокладання освіти, фізичної культури і спорту в СРСР задавались партією, державними відомчими органами (міністерствами, комітетами тощо). В Україні за тридцять років мало що змінилося в суті підходів. Цілепокладання задається зовні тими, хто має, зазвичай, політичні важелі впливу. Інколи цілі співпадають з інтересами галузі чи інституції, а, за великим рахунком, суспільства, а інколи і ні.

Стаття 3 оновленої у 2015 р. «Міжнародної хартії фізичного виховання, рухової активності та спорту» не те, що передбачає, а фактично вимагає, щоб усі зацікавлені сторони брали участь у створенні стратегічних візій, визначаючи варіанти політики та пріоритети. Пункт 2 статті 3 говорить, що усі стейкхолдери, особливо національні та місцеві органи влади, відповідальні за спорт, освіту, молодь, охорону здоров'я, активний відпочинок, розвиток, містобудування, навколишнє середовище, транспорт, гендерні питання та питання інвалідності, а міжурядові організації, Олімпійські та Паралімпійські рухи, спортивні організації, недержавні структури, бізнес-спільнота, засоби масової інформації, освітяни, дослідники, спортивні фахівці та волонтери, учасники та їх допоміжний персонал, судді, сім'ї, а також глядачі ділять відповідальність за розробку та підтримку політики в галузі фізичного виховання, фізичної активності та спорту; всім згаданим стейкхолдерам слід надати можливості здійснювати цю відповідальність [12].

Аналіз літературних джерел. В Україні цілепокладання фізичній культурі і спорту задають різноманітні документи. У профільному Законі України «Про фізичну культуру і спорт», який визначає загальні правові, організаційні, соціальні та економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту та регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку фізичної культури і спорту [6], цілепокладання фізичної культури і спорту не обходиться без ідеалістичних наративів. На державному рівні фізичну культуру та спорт продовжують розглядати як чинник всебічного/гармонійного розвитку, фізичної та духовної досконалості людини тощо. А питання ідеалістичності формулювання цілепокладання фізичної культури в європейському міжчассі [7] та СРСР [8] вже було предметом вивчення. Слід зафіксувати, що історія із всебічним гармонійним розвитком, який обов'язково включає тілесне виховання, тягнеться щонайменше із Древньої Греції, які в теоретичний дискурс ввели навіть особливі категорії, щоб позначити синергію різних сторін підготовки справжнього громадянина – *пайдею* (процес виховання), *калокагатію* (поєднання фізичної краси та духовного розвитку) та *арете* (гр. ἀρετή – нерозривно пов'язане з атлетикою Стародавньої Греції і насичене безліччю значень, включаючи чесність, майстерність, вмільість, гордість, досконалість, доблесть і благородство. Арете пронизувало стародавню атлетику ореолом прагнення людини до досконалості [11]).

Мета статті – окреслити український державний вектор ціннісного цілепокладання фізичної культури та спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оскільки цілепокладання фізичної культури і спорту в Україні визначається на державному рівні, то під аналітику підпадають офіційні документи, зокрема «Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту». Порівняльна таблиця дозволяє прослідкувати та зафіксувати український державний вектор цілепокладання фізичної культури та спорту за останні півтора десятиліття (табл.1).

Таблиця 1

Порівняльна таблиця цілепокладання та цілерозгортання в «Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту» 2007-2011/2012-2016/до 2020 років

Концепція 2007—2011 роки [3]	Концепція 2012—2016 роки [5]	Концепція до 2020 р. [4]
ціле покладання		
створення умов для залучення широких верств населення до масового спорту як важливої складової здорового способу життя, зміцнення здоров'я нації та розвитку спорту вищих досягнень.	створення умов для: залучення широких верств населення до масового спорту, популяризації здорового способу життя та фізичної реабілітації; максимальної реалізації здібностей обдарованої молоді у дитячо-юнацькому, резервному спорті, спорті вищих досягнень та виховання її в дусі олімпізму.	відведення фізичній культурі і спорту в Україні провідної ролі як важливого фактора здорового способу життя, профілактики захворювань, формування гуманістичних цінностей, створення умов для всебічного гармонійного розвитку людини, сприяння досягненню фізичної та духовної досконалості людини, виявлення резервних можливостей

		організму, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного іміджу держави у світовому співтоваристві
цілерозгортання		
удосконалення організаційного та нормативно-правового механізму розвитку сфери фізичної культури і спорту та здійснення комплексу заходів, спрямованих на: проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в усіх навчальних закладах, за місцем проживання, роботи та у місцях масового відпочинку громадян, а також фізкультурно-оздоровчої та реабілітаційної роботи серед інвалідів; забезпечення розвитку олімпійських, паралімпійських, дефлімпійських та неолімпійських видів спорту шляхом підтримки дитячого, дитячо-юнацького, резервного спорту, спорту вищих досягнень, спорту інвалідів та спорту ветеранів; поліпшення нормативно-правового, кадрового, матеріально-технічного, фінансового, науково-методичного, медичного, інформаційного забезпечення; участь у міжнародній діяльності.	створення умов для фізичного виховання і спорту в усіх типах навчальних закладів, за місцем роботи, проживання та місцях масового відпочинку населення, у Збройних Силах та інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, у правоохоронних органах, рятувальних та інших службах, в місцях попереднього ув'язнення та в установах виконання покарань; підтримка дитячого, дитячо-юнацького, резервного спорту, спорту вищих досягнень, спорту інвалідів та ветеранів; забезпечення розвитку олімпійських, неолімпійських видів спорту, видів спорту інвалідів та видів спорту, не включених до програм Паралімпійських і Дефлімпійських ігор, у яких беруть участь інваліди; поліпшення організаційного, нормативно-правового, кадрового, матеріально-технічного, фінансового, науково-методичного, медичного, інформаційного забезпечення сфери фізичної культури і спорту.	відведення фізичній культурі і спорту в Україні провідної ролі; забезпечення фізичного виховання і спорту в навчальних закладах усіх типів, за місцем роботи, проживання та в місцях масового відпочинку населення, Збройних Силах та інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів, правоохоронних органах, рятувальних та інших спеціальних службах; підтримка масового, дитячого, дитячо-юнацького, резервного спорту, спорту вищих досягнень, спорту інвалідів та ветеранів; забезпечення розвитку олімпійських, неолімпійських видів спорту, видів спорту інвалідів та видів спорту, не включених до програм Паралімпійських і Дефлімпійських ігор; популяризація рухової активності як невід'ємного фактора здорового способу життя; поліпшення організаційного, нормативно-правового, кадрового, матеріально-технічного, фінансового, науково-методичного, медичного, інформаційного забезпечення сфери фізичної культури і спорту

Як видно з табл. 1, «Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту» 2007-2011 та 2012-2016 років мали виражено спортивно-орієнтоване цілепокладання, тоді як Концепція до 2020 року розсіяна в цілях і там домінує вектор на валеологічно-громадянське цілепокладання. Про спорт в «Концепції ... до 2020 року» в меті жодних згадок. Однак цілерозгортання показує все таки ухил на спорт.

Наразі перейшли від концепцій до стратегій. Так, відомчі міністерства представили для обговорення низку Стратегій: «Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року» [10] та «Стратегія розвитку фізичного виховання та спорту серед учнівської молоді на період до 2025 року» [9]. Цілепокладання що першої, що другої стратегії підкреслено як оздоровче, а от цілерозгортання – спортивно-масове та направлене на спорт високих досягнень. Цілком звично для всіх концепцій і стратегій в Україні є продовження амбівалентності: попри те, що цілепокладання зміщується із спорту на здоров'я, цілерозгортання майже не трансформується. Теоретичний дискурс відповідає світовим тенденціям, які сфокусовані на фізичному здоров'ї та благополуччі громадян, а система все зводить до спорту і змагань, бо вона (система) ще з радянського часу заточена на спорт.

Дискусія. Проведений аналіз державних програм із, так званого, розвитку фізичної культури і спорту підтверджує їх декларативність, низьку ефективність та результативність. В.І. Лукашук Концепції називає абсолютно безсистемними і такими, що не спираються ані на законодавчу базу, ані на реальне фінансування, тому їх виконання неможливе [2]. Як зауважує І.Л. Гасюк «Державна політика, пріоритетні напрями щодо розвитку галузі полюсно змінювались в залежності від соціально-економічних умов, що склалися. Більшість проголошених заходів так і залишилися виписаними на папері внаслідок низької виконавчої дисципліни, недостатності фінансових ресурсів, відсутності взаємної узгодженості в діях між державними, і громадськими органами управління сферою фізичної культури та спорту в горизонтальній і вертикальній площинах складних взаємовідносин» [1, с. 193-194]. Про відсутність належної координації зусиль на державному та громадянському рівнях в прийнятті рішень щодо освіти, фізичної культури і спорту пишуть і зарубіжні дослідники. Вони теж відзначають факт, що процес прийняття рішень, що стосується ключових питань сфери освіти, не завжди витримує надзвичайно важливу позицію професійної та/або наукової громадськості. Зазвичай цей процес контролюється правлячою політичною партією, якій законно надано право приймати рішення, хоча ці рішення можуть серйозно перешкоджати розвитку освітньої системи, якщо вони здійснюються виключно на владі правлячої партії без належного врахування будь-яких ретельно продуманих науково базованих аргументів. Популістські рішення щодо освітньої системи та в системі освіти сумнівні, особливо у професійному плані [13].

Висновок. В Україні на державному рівні постійно циркулюють документи, які визначають та легітимізують вектор розвитку фізичної культури та спорту на певний період часу. У кожній із прийнятих концепцій та стратегій для зручності аналізу варто виділяти ціннісне цілепокладання та цілерозгортання. Характерним для останніх концепцій і стратегій в Україні є наявність феномену амбівалентності: цілепокладання фокусується на фізичному здоров'ї та благополуччі громадян, відповідаючи, тим самим, світовим трендам, а цілерозгортання, все ж таки, обертається навколо спорту і змагань із прицілом на міжнародний рівень.

«Міжнародна хартія фізичного виховання, рухової активності та спорту» [12] чітко фіксує, що до створення стратегічних візій, визначення пріоритетних напрямів і політики розвитку галузі фізичного виховання, фізичної активності та спорту слід залучати якомога ширше коло зацікавлених осіб. У такому ключі варто рухатися Україні, щоб затверджені Концепції та стратегії були не для створення видимості планування, а все таки орієнтувалися на практичний результат.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні досвіду успішних країн щодо синергії державного і громадського секторів для розвитку фізичної культури та спорту.

Література

1. Гасюк І. Л. Державна політика й галузеві програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні / І. Л. Гасюк // Університетські наукові записки. – 2010. – № 1(33). – С. 185-195.
2. Лукашук В.І. Державна політика в галузі фізичної культури і спорту: українські реалії / В.І. Лукашук // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – 2014, № 1101. – С. 126-131.
3. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2007-2011 роки. Розпорядження КМУ від 8 червня 2006 р. N 326-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2006-%D1%80#Text>
4. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року. Розпорядження КМУ від 9 грудня 2015 р. № 1320-р <https://www.kmu.gov.ua/npas/248719473>
5. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки". Розпорядження КМУ від 31 серпня 2011 р. № 828) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/828-2011-%D1%80#Text>
6. Про фізичну культуру і спорт. Закон України від 24.12.1993 № 3808-XII. Редакція від 12.07.2020, підстава 645-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
7. Саїнчук М.М. Гармонійно розвинена особистість у контексті європейського міжчасся: від генезису до сьогодення / М.М. Саїнчук // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 4. – С. 97-104.
8. Саїнчук М.М. Фізична культура в дискурсі еугенічного цілепокладання / М.М. Саїнчук // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. – 2020. – Випуск 7 (127) 20. – С. 155-158.
9. Стратегія розвитку фізичного виховання та спорту серед учнівської молоді на період до 2025 року http://sportmon.org/wp-content/uploads/2019/03/Strategiya-rozvitku-FV.-ta-Sportu-do-2025-roku_compressed.pdf
10. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року <http://dsmsu.gov.ua/media/2020/05/22/16/merged22.pdf>
11. Arete: Greek sports from ancient sources (2004) / Stephen G. Miller, [editor].—3rd and Expanded ed. University of California Press, Ltd.
12. International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport. SHS/2015/PI/H/14 REV. <https://en.unesco.org/themes/sport-and-anti-doping/sport-charter>
13. Kovac M., Jurak G., Starc G., Strel J. (2011) The Importance of Research-based Evidence for Political Decisions on Physical Education. In Hardman K., Green K. Contemporary Issues in Physical Education: International Perspectives. Meyer & Meyer Sport.

Reference

1. Hasiuk, I.L. (2010), «State policy and sectoral programs for the development of physical culture and sports in Ukraine», *Unversytetski naukovi zapysky*, no. 1(33), pp. 185–195.
2. Lukashchuk, V.I. (2014), «State policy in the field of physical culture and sports: Ukrainian realities», *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina*, no. 1101, pp. 126-131.
3. Pro skhvalennia Kontseptsii Derzhavnoi prohramy rozvytku fizychnoi kultury i sportu na 2007-2011 roky. Rozporiadzhennia KМУ vid 8 chervnia 2006 N 326-p <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2006-%D1%80#Text>
4. Pro skhvalennia Kontseptsii Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2020 roku. Rozporiadzhennia KМУ vid 9 hrudnia 2015 № 1320-p <https://www.kmu.gov.ua/npas/248719473>
5. Pro skhvalennia Kontseptsii Zahalnoderzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy rozvytku fizychnoi kultury i sportu na 2012-2016 roky". Rozporiadzhennia KМУ vid 31 serpnia 2011 r. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/828-2011-%D1%80#Text>
6. Pro fizychnu kulturu i sport. Zakon Ukrainy vid 24.12.1993 № 3808-XII. Redaktsiia vid 12.07.2020, підстава 645-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
7. Sainchuk, M.M. (2012), «Harmoniously developed personality in the context of European time: from genesis to the present», *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*, no. 4, pp. 97-104.
8. Sainchuk, M.M. (2020), «Physical culture in the discourse of eugenic goal-setting» *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova*. Serii 15, Vol. 7, no. 127, pp. 155-158.
9. Stratehiia rozvytku fizychnoho vykhovannia ta sportu sered uchnivskoi molodi na period do 2025 roku http://sportmon.org/wp-content/uploads/2019/03/Strategiya-rozvitku-FV.-ta-Sportu-do-2025-roku_compressed.pdf
10. Stratehiia rozvytku fizychnoi kultury i sportu do 2028 roku, <http://dsmsu.gov.ua/media/2020/05/22/16/merged22.pdf>
11. Arete: Greek sports from ancient sources (2004) / Stephen G. Miller, [editor].—3rd and Expanded ed. University of California Press, Ltd.

12. International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport. SHS/2015/PI/H/14 REV.
<https://en.unesco.org/themes/sport-and-anti-doping/sport-charter>

13. Kovac M., Jurak G., Starc G., Strel J. (2011) The Importance of Research-based Evidence for Political Decisions on Physical Education. In Hardman K., Green K. Contemporary Issues in Physical Education: International Perspectives. Meyer & Meyer Sport.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2020.8(128).38
УДК: 796.011.3:37842.4

Сергієнко Ю.П.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
заступник директора ННІ спеціальної фізичної і бойової підготовки
Університет державної фіскальної служби України, Ірпінь
Лаверентьєв О.М.
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри хортингу та реабілітації ННІ
спеціальної фізичної і бойової підготовки
Університету державної фіскальної служби України, Ірпінь
Гаєвий В.Ю.
Старший викладач кафедри хортингу та реабілітації ННІ
спеціальної фізичної і бойової підготовки
Університет державної фіскальної служби України, Ірпінь
Старовойт О.В.
Магістр ННІ спеціальної фізичної і бойової підготовки
Університет державної фіскальної служби України, Ірпінь
Стенура Т.М.
Магістр ННІ спеціальної фізичної і бойової підготовки
Університет державної фіскальної служби України, Ірпінь

ВИКОРИСТАННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ ОЗДОРОВЧИХ СИСТЕМ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ЗАСОБАМИ ТАЙЦЗІЦЮАНЬ

У даній статті розглядаються питання впливу систематичних занять тайдзіцюань на рівень здоров'я людей різного віку. Проаналізовано й узагальнено практичний досвід вчителів школи бойових мистецтв «Пересвіт» та наукові дослідження вчених з використання східних фізкультурно-оздоровчих технологій, які дозволять ефективно і цілеспрямовано покращувати фізичне, психічне і духовне здоров'я людини, застосовувати різні форми і методи фізичного виховання, які сприятимуть формуванню стійкої мотивації до здорового способу життя. Педагогічне дослідження проводилось з 14 вересня по 20 листопада 2020 року на базі ВГО «Всеукраїнська федерація фрі-файту та контактних единоборств за змішаних бойових мистецтв».

Ключові слова: фізичне здоров'я, тайдзіцюань, оздоровчі системи.

Сергієнко Ю. П., Лаверентьєв А. Н., Гаєвой В. Ю., Старовойт О. В., Стенура Т. Н. «Использование нетрадиционных оздоровительных систем в физической культуре средствами тайцзицюань». В данной статье рассматриваются вопросы влияния систематических занятий тайдзицюань на уровень здоровья людей разного возраста. Проанализированы и обобщены практический опыт учителей школы боевых искусств «Пересвет» и научные исследования ученых по использованию восточных физкультурно-оздоровительных технологий, которые позволят эффективно и целенаправленно улучшать физическое, психическое и духовное здоровье человека, применять различные формы и методы физического воспитания, способствующие формированию устойчивой мотивации к здоровому образу жизни. Педагогическое исследование проводилось с 14 сентября по 20 ноября 2020 на базе ВОО «Всеукраинская федерация фри-файта и контактных единоборств по смешанным боевым искусствам».

Ключевые слова: физическое здоровье, тайдзицюань, оздоровительные системы.

Sergienko, Y. P., Lavrentiev O. M., Gaevyy V. Y., Starovoit O.V., Stepura T.M. 'The use of non-traditional health system in physical culture by taijiquan. In the article the impact of regular taijiquan practice on the health level of people of different ages is considered. The practical experience of teachers of martial arts school 'Peresvit' and scientific researches with the use of east sports and health technologies are analyzed and generalized. They will allow effectively and purposefully to improve physical, mental and spiritual health of human, applying various forms and methods of physical education, which will contribute to the formation of sustainable motivation for a healthy lifestyle. The pedagogical research was conducted from September, 14 to November 20, 2020 on the basis of the 'All-Ukrainian Federation of Free Fight and Contact Martial Arts in Mixed Martial Arts'. Except of physical education and involvement in the sports culture, people find new friends, gain knowledge about healthy lifestyles, the peculiarities of relationships between people, the life values, that help in solving problems outside the gym, and, as a result, improve health level, strengthen confidence in their own abilities and become healthy and successful people.

Every year the federation conducts sports and health activities for school students in various picturesque places of Ukraine